

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Вежбицка А. Метатекст в тексте. – http://destructionen.narod.ru/verbicka_metatext.htm. – 22
2. Мурзо Г.В. Метатекст в тексте А.Н. Бенуа. – vestnik.yspu.org/releases/novye_Issledovaniy/22_9/
3. Фицджералд, Ф. Скотт. Ночь нежна. Роман. – На англ. яз. М.: Радуга. – 1983. – 400 с.
4. Фицджералд Ф. С. Ночь нежна. – ru.wikipedia.org/wiki/Ночь_нежна
5. Fitzgerald F. S. Tender is the Night.- London: Penguin Books Ltd. – 1997. – 392 p.

О. В. Антонов

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент Н. Д. Борисенко*

Категорія простору в англійській мові: фразеологічний аспект

Категорія простору відіграє домінуючу роль у процесі категоризації світу, що зумовлює її глобальність та особливий міждисциплінарний статус. „Поліфонія” простору як об’єкта дослідження цілої низки гуманітарних дисциплін пов’язана з існуванням простору філософського, міфологічного, семіотичного, символічного, лінгвального, когнітивного [2]. Застосування міждисциплінарного підходу до досліджуваної категорії уможливорює формулювання інтегративної дефініції *простору* як складного динамічного конструкта етносвідомості, який має онтологічний статус та належить до семантичних примітивів, отримуючи мовну об’єктивацію у вигляді функціонально-семантичної категорії локативності й відповідного фрагмента мовної картини світу [1].

Фразеологічно ПРОСТІР ділиться на категорії *internal*, *external*, *near*, *far*. Загальна структурація світу може бути представлена таким чином:

1. Внутрішній світ людини, те, що знаходиться усередині самої людини і обмежується тілесними кордонами; тут дуже важливим виявляється соматичний (тілесний) код культури,

оскільки універсальними одиницями виміру простору з прадавніх часів були параметри тіла людини: *at heart, within a hair*. Внутрішній світ розташовується усередині тілесної оболонки, є вмістище (локус) думок, відчуттів, емоцій. Особливу роль тут відіграють різні органи і частини тіла людини, найголовнішими з яких є серце і душа як локус відчуттів (*anxiety crept in heart, to sit heavy on, at heart, in one's heart of hearts*) і голова як локус думок (*to keep smth in mind, to leap smth out of mind*).

2. Фрагмент зовнішнього по відношенню до тіла людини світу, який є «власністю» людини, входить в його особистий простір, утворюючи особисту зону. Особисту зону обкреслюють руки людини (*at hand, at one's elbow*). Кордон особистої зони проходить по тій лінії, яку можуть провести руки. Таким чином, ця зона утворює деякий півколо-овал: від боків і вперед. Те, що знаходиться за спиною людини, йому вже не належить. Ця сфера знаходиться поза зоною видимості, поза досяжністю, поза зоною свідомого тактильного або візуального контакту. І раз вона невидима і недосяжна, то вона невідома, незрозуміла і небезпечна. Тут йде пересічення зі світом чужих, світом мертвих. Крім того, ці просторові стосунки переносяться і на стосунки тимчасові.

3. Фрагмент зовнішнього світу, що виходить за межі особистої зони, але усвідомлюваний як близький, свій, рідний. Важливим мірилом світу, прилеглого до особистої зони, є крок – мінімальна одиниця, пов'язана з дією, з переходом за кордон особистої зони, виходом в зовнішній світ *at a stone's throw*. Це не так просто, як здається, звідси і можливість існування таких одиниць, як *to set up one's mind to do smth, to be able/unable to do smth*.

4. Фрагмент зовнішнього світу, який сприймається і усвідомлюється як чужий, ворожий. Світ чужих, світ мертвих, «інше» царство «може лежати або дуже далеко по горизонталі, або дуже високо або глибоко по вертикалі». Але все-таки домінантним буде розташування по горизонтальній осі: світ чужих знаходиться *over the oceans and over the seas, over the hills and far away*. Звідси і одна з базових опозицій: «*motherland/homeland – strange land*». Про це ж свідчать і кордони між світом живих і світом мертвих: поле, ліс, річка,

гори, тобто те, що само по собі може мати вертикаль (як ліс або гори), але розташовується на горизонталі. В зв'язку з цим вельми цікавими є зіставлення «*land – country*», «*light – world*», «*this world – another world*».

Таким чином, світ поділяється на зовнішній та внутрішній, у якому людина є відліком у системі координат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Самигуллина А. С. Пространственный код культуры и его смысловые проекции / А. С. Самигуллина // Вестник Челябинского государственного университета. Серия : Филология. Искусствоведение. – 2007. – № 1. – С. 82–87.
2. Цивьян Т. В. ДВИЖЕНИЕ и ПУТЬ в балканской модели мира. Исследование по структуре текста / Т. В. Цивьян ; под. ред. В. Н. Топорова. – М. : Индрик, 1999. – 76 с.
3. Cambridge Dictionaries Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.cambridge.org/>

Н. С. Башинська

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент Н. Д. Борисенко*

Особливості реалізації Принципу Кооперації у персонажному мовленні британської прози

На сучасному етапі розвитку мовознавства актуальними є ті розвідки, що досліджують співвідношення між мовою та реальними умовами її функціонування. Саме тому, комунікативно-прагматичний підхід до аналізу мовних даних, коли враховуються екстралінгвістичний контекст функціонування мовних одиниць, мета та ситуація спілкування, характеристики мовця та слухача, є на часі [2].

Спілкування людей відбувається у межах комунікативного акту, складовими якого є адресант і адресат як носії соціальних ролей, психічних, психологічних та інших рис, духовних, естетичних ідеалів, когнітивних особливостей; елементи мовного та паралінгвального кодів; конститутивні елементи спілкування; тематика повідомлення, а також характер ситуації спілкування.